

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2011

Marking Scheme

Estonian

Higher Level

HINDAMISJUHEND

I. ÜLESANNE

kuni 30 punkti

Vasta küsimustele. Iga õige vastus annab 5 punkti.

Tähendusest arusaamine. Seleta lahti või asenda oma sõnadega antud sõnad ja väljendid.

1. Seleta oma sõnadega lahti järgmised sõnad ja väljendid: (5 × 1)

- a) mandunud – halvenenud, alla käinud
- b) vaatama alt üles (kellelegi) – kedagi austama, imetlema
- c) jääme (kellelegi) alla – jääme kaotajaks
- d) tuimus – tundetus, elutus
- e) pilama – narrima, pilkama

Vasta teksti põhjal küsimustele, sõnastades loetu oma sõnadega

2. Nimeta omadusi, millega araablased ja lääne inimesed üksteist kirjeldavad. (5)

Lääne inimesed on põhimõttevabad ja allakäinud, neil puudub usk ja nad hoolivad ainult omaenda materiaalsest heaolust. Araablasi peetakse kirjaoskamatuks fundamentalistideks, nad on fanaatikud, kellelt võib oodata terroriakte.

3. Milliseid iseloomujooni peavad eestlased autori arvates endale kõige omasemaks? (5)

Positiivseteks joonteks lisaks töökusele on eestlaste tagasihoidlikkus, rahumeelsus ja praktilisus (kuid mitte naiivsus). Negatiivseteks omadusteks on kadedus ja rivaalitsemine (ärapanemine, teistele koha kättenäitamine, nende paikapanemine)

Vasta teksti põhjal küsimustele, kasutades oma sõnu ja täislauseid

4. Milliste iseloomuomaduste järgi tunneb enamik rahvaid oma naabreid? Selgita, millest on selline suhtumine tingitud. (5)

Oma naabrites nähakse ennekõike halbu iseloomujooni. See on tingitud rahvuslikest ja kultuurilistest vastuoludest konkreetsete rahvuste vahel. Tihti on põhjused psühholoogilised: enesehinnangu säilitamiseks on meil vaja end naabritega võrrelda ning selleks peame end veenma, et oleme neist paremad ja et nemad on meist halvemad, kuid tihti ei pruugi see nii olla. Lisaks sõltub tänapäeval palju sellest, kellega end võrrelda – naabrite ring aina laieneb ning tihti on neil rohkem eeldusi meist üle olla (nt parem elatustase, rohkem majanduslikke vahendeid, inimressursse (nt rohkem andekaid), ajalooline taust jne.

5. Selgita, mida peetakse tekstis sinu arvates silmas väljendiga „rahvuslik stereotüüp”. (5)

Uskumus või lihtsustatud arvamus, milline üks või teine rahvas on. Alateadlik ettekujutus, milline on teine rahvus sotsiaalsest, vaimsest ja füüsilisest seisukohast. Enamasti on tegemist eksliku arvamusega.

6. „Keegi on kunagi öelnud, et inimesel on lootust niikaua, kuni ta suudab veel iseenda üle naerda.“ Miks oskus enda üle naerda on vajalik? Selgita. (5)

Näitab, et oleme avatud ja tolerantsed teiste suhtes. Oskus näha enda puudusi ja oskus enda üle naerda näitab enesekindlust, intelligentsust ja kriitilist meelt, mis omakorda aitab meil näha oma vigu ja leida omaenda nõrgad kohad. Võimaldab meil mõista, et stereotüübid ei kirjelda inimeste igapäevast käitumist, vaid pärinevad ajaloost.

II ja III ülesande hindamisel arvestatakse järgmisi kriteeriume:

1. **Teemast arusaamine ja sisu:** teema on kandidaadi jaoks mõistetav ning ta on võimeline antud teemal mõtteid esitama – 30%
2. **Teksti ülesehitus:** kandidaadi lausestus on asjakohane, struktureeritud ja eesmärgipärane – 30%
3. **Sõnavara ja stiil:** kandidaadi keelekasutus on pädev oma mõtete selgeks ja ladusaks esitamiseks – 30%
4. **Õigekiri:** õigekeelsus ja interpunktsioon – 10%

II. ÜLESANNE

kuni 30 punkti

Umbes 100sõnaline ladus kommentaar, tõestamaks teksti sisust arusaamist.

Näiteks:

- *Eelarvamustevaba suhtumine tähendab teiste aktsepteerimist sellistena nagu nad on, siirust, mõistmist, tähelepanelikkust ning inimlikkust suhtlemisel, sõbralikku ja lugupidavat lähenemist teistele ning vastastikust austust. Hinnanguvaba suhtumine teistesse ning avatus kriitikale teeb meist paremad suhtlejad ja kuulajad*
- *Vabadus eelarvamustest muudab meid igapäevases suhtluses rohkem teiste inimestega arvetavaks ning suurendab empaatiat ja sallivust (kaaskodanikud, erivajadustega inimesed, erinevad vanuse-, rahvus-, rassi- ja soogrupid, erinevad sotsiaalsed, seksuaalsed ning kultuurihuvid jne)*
- *Konfliktide ennetamine ja vägivallatus – eelarvamustevaba lähenemine vähendab kiusamist, vägivalda, ahistamist, diskrimineerimist*
- *Positiivne suhtumine ja hea suhtlemisoskus aitab ümbritsevat paremini analüüsida, seda paremaks muuta, olla säästlikum, väärtustada oma kultuuri ja näidata üles huvi teiste kultuuride vastu*

Jne.

III. ÜLESANNE

kuni 40 punkti

Vähemalt 300sõnaline sidus teemakohane kirjand läbimõeldud sisu, selge ülesehituse ning sorava lausestusega.

